

Česká ekonomika rostla loni rychleji než průměr EU. Zároveň se ale výrazně prohloubilo zadlužení státu

31.8.2026 - | Nejvyšší kontrolní úřad

STANOVISKO NKÚ K NÁVRHU STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČR ZA ROK 2025 (31. srpna 2026).

Česká ekonomika v roce 2025 rostla rychleji než průměr EU, zároveň se ale dál prohlubovalo zadlužení státu. Hrubý domácí produkt (HDP) vzrostl o 2,6 %, zatímco průměr ekonomiky EU činil 1,5 %. Nepodařilo se odstranit slabiny, které ohrožují budoucí konkurenceschopnost země. Ekonomický růst byl tažen především vyšší spotřebou domácností. Státní dluh loni dosáhl 3,7 bilionu korun a výdaje na jeho obsluhu vzrostly na 98 mld. Kč. Budoucí výkonnost české ekonomiky ohrožuje nízká produktivita práce, vysoká energetická náročnost a stárnutí populace. Uvádí to NKÚ ve svém „Stanovisku k návrhu státního závěrečného účtu ČR za rok 2025“.

„Česká ekonomika loni rostla hlavně díky vyšší spotřebě domácností a počtu odpracovaných hodin než díky produktivitě práce. To ale není model, na kterém lze dlouhodobě stavět. Zvláště při tempu stárnutí populace. Budoucí růst musí stát na inovacích, automatizaci a moderních technologiích,“ řekl k tomu prezident NKÚ Miloslav Kala.

Významnou překážkou konkurenceschopnosti české ekonomiky je energetická náročnost ČR, která je u nás dvojnásobná oproti průměru EU. Např. ve srovnání s Německem spotřebuje Česko na vytvoření jedné jednotky HDP téměř 2,5× více energie. ČR zároveň čelí významnému stárnutí populace, dětí se loni narodilo nejméně od roku 1785. Na trhu práce už dnes chybí pracovníci v celé řadě oborů. Zde vidí NKÚ šanci mj. v posílení tzv. silver economy, která dokáže využít kupní sílu stárnoucí populace a uspokojit její potřeby.

Státní dluh vzrostl za deset let o dva biliony

Státní dluh dosáhl na konci roku 2025 výše 3,7 bilionu korun a za poslední desetiletí se zvýšil o dva biliony. Výdaje na obsluhu dluhu dosáhly loni 98 mld. Kč a od roku 2021 se více než zdvojnásobily. Prognóza Ministerstva financí očekává, že státní dluh v roce 2028 překročí hranici 4,4 bil. Kč a náklady na jeho obsluhu se vyšplhají až na 139 mld. Kč.

Také státní rozpočet skončil v roce 2025 schodkem, a to ve výši 290,7 mld. Kč, což bylo téměř o 50 mld. Kč více, než předpokládal schválený rozpočet. „Schodky státního rozpočtu v řádu stovek miliard korun se staly běžnou součástí veřejných financí. Dlouhodobě jsou však rozpočtové deficity obhajitelné pouze tehdy, pokud financují investice, které zvyšují výkonnost ekonomiky a podporují její budoucí růst. Řada státních výdajů přitom nepřináší odpovídající výsledky z hlediska konkurenceschopnosti, produktivity nebo inovační výkonnosti země,“ okomentoval vývoj rozpočtu ČR prezident NKÚ.

Doprava: rekordní výdaje, omezené výsledky

Do dopravy směřovalo loni ze státního rozpočtu téměř 129 mld. Kč. Významné finance vynaložené na dopravu ale dosud nepřinesly očekávané výsledky. To ilustruje například vývoj železniční

infrastruktury. Česká republika sice disponuje jednou z nejhustších železničních sítí v Evropě, její kapacita je však omezena nízkým podílem vícekolejných tratí, které tvoří pouze 22 % sítě. Naproti tomu např. Polsko se v posledních desetiletích zaměřilo na rozvoj kapacitních vícekolejných koridorů, jež dnes představují 45 % délky jeho železniční sítě.

ČR udržuje relativně rozsáhlou a v některých oblastech málo využívanou železniční síť, jejíž provoz a údržba spotřebovávají značné prostředky, které by mohly být efektivněji využity na modernizaci klíčových tratí.

Věda a výzkum: inovačním lídrem zatím jen na papíře

Stát loni podpořil vědu, výzkum a inovace částkou přesahující 54 mld. Kč. Přesto se Česko nadále řadí mezi tzv. mírné inovátory a od cíle stát se do roku 2030 evropským inovačním lídrem zůstává daleko.

Příkladem může být Estonsko. Země s desetinovou populací oproti ČR vytvořila 15 start-upů s hodnotou přes miliardu dolarů, zatímco Česko eviduje pouze čtyři takové společnosti. Konkurenční výhodou Estonska je zejména plně digitalizovaná veřejná správa, nulové zdanění reinvestovaného zisku a nízká administrativní zátěž.

Odbor komunikace

Nejvyšší kontrolní úřad

<https://www.nku.cz/cz/pro-media/tiskove-zpravy/ceska-ekonomika-rostla-loni-rychleji-nez-prumer-eu--zaroven-se-ale-vyrazne-prohloubilo-zadluzeni-statu-id15849>